

Оконська У.І.
магістрант

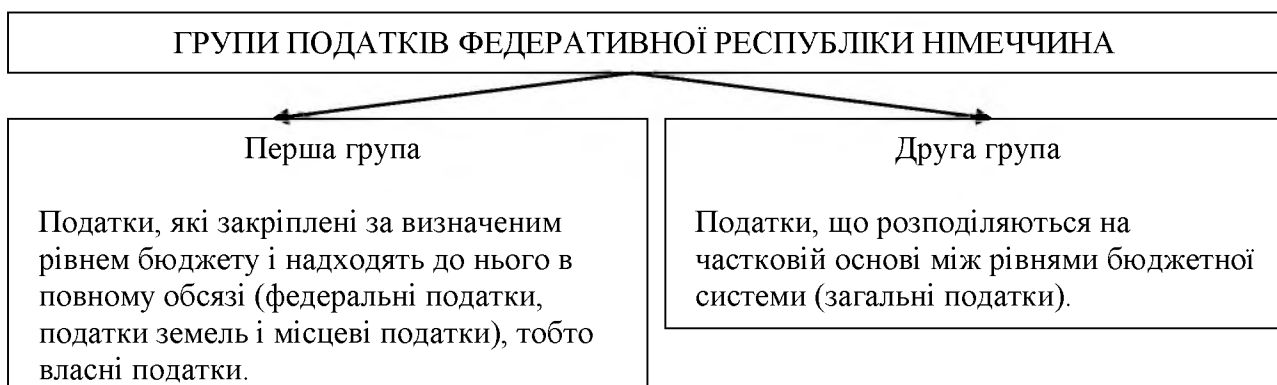
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Проблематикою обґрунтування розвитку і впровадження податкової системи в Україні займалися багато вчених, які порівнювали український досвід з аналогічним набутим досвідом країн ЄС. Однією з провідних країн з досконало – розвинутим податковим законодавством виступає Федеративна Республіка Німеччина. За рівнем економічного розвитку та фінансового потенціалу Федеративна Республіка Німеччини – найпотужніша країна Європейського Союзу. Податкова система відзначається певними особливостями, притаманними тільки для цієї країни, яка характеризується множинною системою податків та гнучкою законодавчою регламентацією податків в федеральних землях.

Групи податків Федеративної Республіки Німеччина розглянемо на рис.1.

Загальні податки складають приблизно 70 відсотків податкових доходів зведеного бюджету країни. Види податків визначені статтею 106 Конституції Федеративної Республіки Німеччини розглянемо в табл. 1.

Рис.1. Групи податків Федеративної Республіки Німеччина

Таблиця 1

Структура податків ФРН за їх видами

Види податків	Складові податків
Загальні податки: прибутковий податок	податок на доходи корпорацій; податки з обороту (ПДВ, податок на імпорт).
Федеральні податки:	мита; акцизи на нафту, тютюн, каву, алкогольну продукцію (крім пива); дорожній податок; податок на операції з цінними паперами, страхові виплати; платежі на вирівнювання добробуту менш забезпечених земель; платежі в ЄС.
Податки земель	податок на майно; податок на спадщину; податок із власників транспортних засобів; акциз на пиво; податок на ігровий бізнес.
Місцеві податки: податок на нерухомість	місцеві акцизи; податок на торгівлю; місцеві збори (з полювання, риболовлі тощо).

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

Як свідчать Федеральні законодавчі акти, уряди федеральних земель мають право вводити та визначати бази оподаткування і ставки митних платежів й податків з великих компаній та корпорацій. Землі беруть участь у законодавчому процесі через федеральні збори, до яких адміністрація суб'єкта федерації призначає представників, частка яких пропорційна чисельності населення. [2]

Уряди земель мають законодавчу владу щодо власних податків і акцизів, які зараховуються до місцевих бюджетів (за умови, що ці акцизи не збігаються з федеральними).

Вертикальне вирівнювання в Німеччині здійснюється за допомогою загальних податків, що є регулюючими. Відповідно до Конституції федеральний уряд і землі мають рівні права на прибутковий податок, тому спочатку визначається частка, необхідна місцевим бюджетам, а потім залишається сума, яка розподіляється між рівнями державної влади.

При розподілі податку на прибуток корпорацій і податків з обороту федерація та землі також мають рівні права, оскільки в Конституції встановлено, що в різних землях повинні забезпечуватися рівні умови життя і податковий тягар не може бути надмірним.

Прибутковий податок розподіляється між землями за місцем реєстрації платників податків (резидентів). Податок на прибуток корпорацій розподіляється за формулою. Однак при розподілі ПДВ між землями не можна виходити ані з принципу реєстрації платника, ані з принципу місцезнаходження джерела, тому ПДВ було вирішено розподіляти пропорційно чисельності населення, що має ефект горизонтального вирівнювання.

Первісний розподіл доходів, отриманих із регулюючих джерел, трансформується за допомогою перерозподілу, який базується на Конституційному праві щодо однакових умов життя в різних землях. На першій стадії до 25 % ПДВ, зарахованих до бюджетів суб'єктів федерації, перерозподіляються на користь земель, в яких після первісного розподілу податкових ресурсів податкові доходи виявилися низькими. Сьогодні перерозподіл на цьому етапі відбувається в основному на користь східних земель.

Розподіл трансфертів ґрунтується на прогнозах оподаткованої бази, а пізніше, коли стають відомі фактичні значення бази оподаткування, коригується. Додатковий тягар складається зі статей витрат, що мають місце лише у конкретного суб'єкта федерації. Витрати зафіксовано в законі про фінансове вирівнювання.

В Німеччині застосовується схема трансфертів, в основі якої лежить модель вирівнювання доходів на душу населення в межах 95 відсотків "необхідних ресурсів" на душу населення, які можуть збільшуватися до 99,5 відсотків на федеральних землях, із нижчим рівнем економічного розвитку.

В деяких випадках федерація може фінансувати менш розвинуті землі так звані "спеціальні трансферти". Це додаткові відрахування для східних земель, трансферти західним землям, що компенсують втрати від включення східних земель до єдиної трансфертної схеми, трансферти малим землям, що компенсують більші адміністративні витрати. Федерація також може виплачувати землям тимчасові субсидії для полегшення обслуговування боргу.

Як свідчить порівняння механізмів бюджетного вирівнювання, які застосовуються в різних країнах світу, підходи, що використовуються в Україні, мають з ними багато спільного. Більше того, Україна застосовує ряд елементів, які не тільки дозволяють урахувати особливості міжбюджетних відносин в інших країнах, а й забезпечують вищу порівняно з ними прозорість у розподілі фінансової допомоги.

Головне завдання бюджетного регулювання полягає в тому, щоб у конкретних економічних і політичних умовах обрати найефективнішу модель бюджетних відносин. Для цього, насамперед, необхідно чітко розподілити видаткові функції між рівнями влади, закріпити відповідні джерела фінансування, сформулювати систему надання фінансової допомоги найбільш вразливим регіонам. [1]

Таким чином, кожна країна вибираючи модель бюджетних відносин, враховує історичний вітчизняний досвід, стан ринкових відносин та його вплив на розвиток бізнесу, як легального, так і тіньового, який забезпечує наповнення державного бюджету. Тому ефективність кожної конкретної моделі залежить, в основному, від якості та обсягу бюджетних послуг для населення. Аналіз зарубіжного досвіду розвинутих європейських країн дає можливість стверджувати, що ефективність системи міжбюджетних відносин визначається не ступенем централізації/децентралізації бюджетної системи, не наявністю чи відсутністю регулюючих податків, не частками доходів/витрат центрального уряду, не обсягом і способами надання фінансової допомоги, а чітко встановленою та збалансованою системою всіх цих чинників, які точно відповідають особливостям держави.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник / В.Л. Андрущенко, О.Д. Данілов. Київ: Комп'ютер прес, 2004. – 300 с.
2. Тютюрюков Н.Н. Налоговые системы зарубежных стран: Европа и США. / Н.Н. Тютюрюков. Москва: Дашков и Ко, 2002.
3. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. / В. П. Пантелєєв. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 412 с.

Сисюк С.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Хомяк О. Р.

магістрант

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ДОГОВОРИ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ

Після проведення процедури закупівлі товарів підприємства – замовники повинні укласти договір на закупівлю. Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» договір про закупівлю – «договір, що укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі та передбачає надання послуг, виконання робіт або набуття права власності на товари» [1].

Договори оформляють за результатами торгів дотримуючись норм Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України, з урахуванням особливостей, передбачених законом України «Про публічні закупівлі».

Укладення договору про закупівлю за результатами проведених торгів, є завершальним етапом всього процесу проведення процедури закупівлі. Замовнику та учаснику – переможцю процедур закупівель необхідно дотримуватися вимог щодо оформлення договорів, оскільки від цього залежить як цей договір буде виконуватись, чи може він в подальшому бути визнаний недійсним і т.д. Також, від того, які умови договору будуть прописані при його підписанні (в т. ч. і штрафні санкції) багато в чому залежить ефективність виконання договору. Законом «Про публічні закупівлі» передбачені такі строки для укладення договору про закупівлю (рис. 1)

Більш конкретна схема проведення розрахунків визначається в договорі.